

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

24

YASAMA YILI

2

SIRA SAYISI: 208

Güneydoğu Asyada Dostluk ve İşbirliği
Andlaşmasını Değiştiren Üçüncü Protokolün
Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair
Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu
(1/590)

İÇİNDEKİLER

Sayfa

• 1/590 Esas Numaralı Tasarının	
- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı	4
- Gerekçesi	4
• Dışışleri Komisyonu Raporu	5
• Tasarı Metni	7
• Dışışleri Komisyonunun Kabul Ettiğı Metin	7
• Protokol Metni	8
• Beyan	15

T.C.
Başbakanlık
Kanunlar ve Kararlar
Genel Müdürlüğü
Sayı: B.02.0.KKG.0.10/101-442/1272

15/3/2012

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dışişleri Bakanlığı’nca hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulu’nca 16/1/2012 tarihinde kararlaştırılan “Güneydoğu Asyada Dostluk ve İşbirliği Andlaşmasını Değiştiren Üçüncü Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı” ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Recep Tayyip Erdoğan
Başbakan

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYONLAR (1/590)	
ESAS	Dışişleri Komisyonu
TALİ	.....

GEREKÇE

Türkiye, 24 Şubat 1976 tarihli Güneydoğu Asya'da Dostluk ve İşbirliği Andlaşması ile Andlaşma'ya değişiklik getiren 15 Aralık 1987 ve 25 Temmuz 1998 tarihli Protokollere 13/5/2011 tarihli ve 2011/1876 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile 23 Temmuz 2010 tarihinden geçerli olmak üzere katılarak taraf olmuştur.

Andlaşma'nın 14 üncü ve 18 inci maddelerine değişiklik getirmek suretiyle Andlaşma'ya Güneydoğu Asya dışındaki devletlerin ve üyeleri yalnızca egemen devletler olan bölgesel kuruluşların katılımına imkan sağlayan Üçüncü Protokol de Andlaşma'ya taraf diğer ülkelerle birlikte, Türkiye adına 23 Temmuz 2010 tarihinde Hanoi'de imzalanmıştır.

Anılan Protokoller ile beraber Andlaşma'nın ayrılmaz parçasını oluşturacak olan Üçüncü Protokol, imzacı tüm devletlerin onay işlemlerini tamamlayarak onay belgesini depozitöre teslim etmelerinden sonra yürürlüğe girecektir.

Dışışleri Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Dışışleri Komisyonu

26 Mart 2012

Esas No: 1/590

Karar No: 185

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dışışleri Bakanlığı tarafından hazırlanarak Bakanlar Kurulunca 15/3/2012 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan ve Başkanlıkça 16/3/2012 tarihinde esas komisyon olarak Komisyonumuza havale edilen "Güneydoğu Asyada Dostluk ve İşbirliği Andlaşmasını Değişitiren Üçüncü Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı" Komisyonumuzun 21/3/2012 tarihli 25 inci toplantısında Dışışleri Bakanlığı temsilcilerinin de katılımlarıyla görüşülmüştür.

Komisyonu havale edilen metinler incelendiğinde Tasarının, Güneydoğu Asya'da Dostluk ve İşbirliği Andlaşmasına (ASEAN/TAC) Güneydoğu Asya dışındaki devletlerin ve üyeleri yalnızca egemen devletler olan bölgesel kuruluşların katılımına imkan sağlamak için 23 Temmuz 2010 tarihinde Hanoi'de imzalanan Üçüncü Protokolün beyan ile birlikte onaylanması amacıyla hazırlandığı anlaşılmıştır.

Komisyonumuzda Tasarının tümü üzerinde yapılan görüşmelerde;

- ASEAN'ın 1967 senesinde Endonezya, Malezya, Singapur, Filipinler ve Tayland tarafından imzalanan bir bildirgeyle kurulduğu,

- Kuruluş bildirgesine göre ASEAN'ın temel amaçlarının ekonomik, sosyal, kültürel, teknik, eğitim ve diğer alanlarda iş birliği ile adalet kavramına, hukuk ve Birleşmiş Milletler ilkelerine saygı çerçevesinde bölgesel barış ve istikrarın sağlanması olarak belirlendiği, zaman içinde ASEAN'ın faaliyetlerini ekonomik iş birliği alanında yoğunlaştırdığı, günümüzde ASEAN'ın temel hedeflerinden birinin Asya'nın önemli bir üretim merkezi haline gelmesi olduğu,

- Ülkelerin ASEAN çalışmalarına gözlemcilik, diyalog ortaklığı, sektörel iş birliği gibi çeşitli başlıklarda katılım sağladığı,

- Gözlemciliğin tam üyeliğe geçiş formülasyonu olduğu ve halihazırda Papua Yeni Gine ve Doğu Timor'un gözlemci statüsünde olduğu; sektörel iş birliğinin ise diyalog ortaklığına bir hazırlık olduğu ve Amerika Birleşik Devletleri, Avrupa Birliği (AB), Avustralya, Çin, Hindistan, Japonya, Kanada, Kore Cumhuriyeti, Rusya ve Yeni Zelanda'nın diyalog ortaklığı statüsünde bulunduğu,

- Ülkemizin 4 Temmuz 2011 tarih ve 27984 (2. Mükerrer) sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 2011/1876 sayılı Bakanlar Kurulu Kararnamesi ile 23 Temmuz 2010 tarihinden geçerli olmak üzere Andlaşmaya ve Andlaşmaya değişiklik getiren 15 Aralık 1987 ve 25 Temmuz 1998 tarihli Protokollere taraf olduğu,

- Görüşülmekte olan Üçüncü Protokolün, Güneydoğu Asya'da Dostluk ve İşbirliği Andlaşmasına Güneydoğu Asya dışındaki devletlerin ve üyeleri yalnızca egemen devletler olan bölgesel kuruluşların katılımına imkan sağlamak için imzalandığı, beyan ile birlikte onaylanması öngörülen Protokolün yürürlüğe girmesi ile AB'nin de Andlaşmaya taraf olabileceği

ifade edilmiştir.

Tasarının tümü üzerindeki görüşmelerin ardından Tasarı ve gerekçesi Komisyonumuzca benimsenerek oy birliği ile maddelerin görüşülmesine geçilmiştir.

Tasarının 1 inci, 2 nci, 3 üncü maddeleri ile tümü aynen ve oy birliği ile kabul edilmiştir.

Komisyon üyelerinden İstanbul Milletvekili Ahmet Berat Çonkar ve İstanbul Milletvekili İsmail Safi Komisyon tarafından Tasarı ile ilgili özel sözcüler olarak seçilmişlerdir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan	Başkanvekili	Sözcü
<i>Volkan Bozkır</i>	<i>Muhammed Çetin</i>	<i>Osman Aşkın Bak</i>
İstanbul	İstanbul	İstanbul
Kâtip	Üye	Üye
<i>Gönül Bekin Şahkulubey</i>	<i>Osman Faruk Loğoğlu</i>	<i>Emrullah İşler</i>
Mardin	Adana	Ankara
Üye	Üye	Üye
<i>Yıldırım Tuğrul Türkeş</i>	<i>Tunca Toskay</i>	<i>Mehmet Ali Ediboğlu</i>
Ankara	Antalya	Hatay
Üye	Üye	Üye
<i>Ahmet Berat Çonkar</i>	<i>Faik Tunay</i>	<i>İsmail Safi</i>
İstanbul	İstanbul	İstanbul
(Bu raporun özel sözcüsü)		(Bu raporun özel sözcüsü)
Üye	Üye	Üye
<i>Mehmet Muş</i>	<i>Abdullah Çalışkan</i>	<i>İdris Bal</i>
İstanbul	Kırşehir	Kütahya
Üye	Üye	Üye
<i>Aytuğ Atıcı</i>	<i>Şaban Dişli</i>	<i>Akif Çağatay Kılıç</i>
Mersin	Sakarya	Samsun

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

**GÜNEYDOĞU ASYADA DOSTLUK VE İŞBİRLİĞİ
ANDLAŞMASINI DEĞİŞTİREN ÜÇÜNCÜ
PROTOKOLÜN ONAYLANMASININ UYGUN
BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TASARISI**

MADDE 1- (1) 23 Temmuz 2010 tarihinde Hanoi’de imzalanan “Güneydoğu Asya’da Dostluk ve İşbirliği Andlaşması’nı Değiştiren Üçüncü Protokol”ün beyan ile birlikte onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

DIŞİŞLERİ KOMİSYONUNUN
KABUL ETTİĞİ METİN

**GÜNEYDOĞU ASYADA DOSTLUK VE İŞBİRLİĞİ
ANDLAŞMASINI DEĞİŞTİREN ÜÇÜNCÜ
PROTOKOLÜN ONAYLANMASININ UYGUN
BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TASARISI**

MADDE 1- Tasarının 1 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2- Tasarının 2 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3- Tasarının 3 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Recep Tayyip Erdoğan

Başbakan

Başbakan Yardımcısı

B. Arınç

Başbakan Yardımcısı

B. Bozdağ

Avrupa Birliği Bakanı

E. Bağış

Çevre ve Şehircilik Bakanı

E. Bayraktar

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı

T. Yıldız

Gümrük ve Ticaret Bakanı

H. Yazıcı

Kültür ve Turizm Bakanı

E. Günay

Milli Savunma Bakanı

İ. Yılmaz

Başbakan Yardımcısı

A. Babacan

Adalet Bakanı

S. Ergin

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı

N. Ergün

Dışişleri Bakanı

A. Davutoğlu

Gençlik ve Spor Bakanı

S. Kılıç

İçişleri Bakanı

İ. N. Şahin

Maliye Bakanı

M. Şimşek

Orman ve Su İşleri Bakanı

V. Eroğlu

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı

B. Yıldırım

Başbakan Yardımcısı

B. Atalay

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı

F. Şahin

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı

F. Çelik

Ekonomi Bakanı

M. Z. Çağlayan

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı

M. M. Eker

Kalkınma Bakanı

C. Yılmaz

Milli Eğitim Bakanı

Ö. Dinçer

Sağlık Bakanı

R. Akdağ

**GÜNEYDOĞU ASYA'DA
DOSTLUK VE İŞBİRLİĞİ ANDLAŞMASI'NI DEĞİŞTİREN
ÜÇÜNCÜ PROTOKOL**

Brunei Darüsselam
Kamboçya Krallığı
Endonezya Cumhuriyeti
Lao Demokratik Halk Cumhuriyeti
Malezya
Myanmar Birliği
Filipinler Cumhuriyeti
Singapur Cumhuriyeti
Tayland Krallığı
Vietnam Sosyalist Cumhuriyeti
Avustralya
Bangladeş Halk Cumhuriyeti
Çin Halk Cumhuriyeti
Kore Demokratik Halk Cumhuriyeti
Fransa Cumhuriyeti
Hindistan Cumhuriyeti
Japonya
Moğolistan
Yeni Zelanda
Pakistan İslam Cumhuriyeti
Papua Yeni Gine
Kore Cumhuriyeti
Rusya Federasyonu
Sri Lanka Demokratik Sosyalist Cumhuriyeti
Doğu Timor Demokratik Cumhuriyeti
Türkiye Cumhuriyeti
Amerika Birleşik Devletleri

Bundan böyle Yüksek Akit Taraflar olarak anılacaklardır:

Güneydoğu Asya'daki ve dışındaki tüm barışsever uluslar, özellikle, Güneydoğu Asya bölgesinin komşu Devletleri ve üyeleri yalnızca egemen Devletler olan bölgesel kuruluşlar ile işbirliğinin uygun ölçüde geliştirilmesini sağlamayı **ARZU EDEREK;**

Bali, Denpasar'da 24 Şubat 1976 tarihinde akdedilen Güneydoğu Asya'da Dostluk ve İşbirliği Andlaşması'nın (bundan böyle Dostluk Andlaşması olarak anılacaktır) Dibacesi'nin, dünya barışı, istikrarı ve uyumunun ilerletilmesi için Güneydoğu Asya'daki ve dışındaki tüm barışsever uluslar ile işbirliği ihtiyacına atıfta bulunan 5. Paragrafını **GÖZ ÖNÜNE ALARAK;**

İŞBU AŞAĞIDAKİLER HAKKINDA MUTABAKATA VARMIŞLARDIR:

1. MADDE

Dostluk Andlaşması'nın 18. Maddesi'nin 3. Paragrafı aşağıdaki şekilde değiştirilecektir:

“İşbu Andlaşma Güneydoğu Asya dışındaki Devletlerin ve üyeleri yalnızca egemen Devletler olan bölgesel kuruluşların katılımına, Güneydoğu Asya'daki tüm Devletlerin, ismen, Brunei Darüsselam'ın, Kamboçya Krallığı'nın, Endonezya Cumhuriyeti'nin, Lao Demokratik Halk Cumhuriyeti'nin, Malezya'nın, Myanmar Birliği'nin, Filipinler Cumhuriyeti'nin, Singapur Cumhuriyeti'nin, Tayland Krallığı'nın ve Vietnam Sosyalist Cumhuriyeti'nin muvafakatine tabi olmak koşuluyla açık olacaktır.”

2. MADDE

Dostluk Andlaşması'nın 14. Maddesi'nin 2. Paragrafı aşağıdaki şekilde değiştirilecektir:

“Bununla birlikte bu madde, Güneydoğu Asya dışındaki herhangi bir Yüksek Akit Tarafa, sadece bahsekonu Yüksek Akit Tarafın bölgesel süreçler aracılığıyla çözümlenecek uyuşmazlığa doğrudan müdahil olduğu durumlarda uygulanacaktır.”

3. MADDE

İşbu Protokol onaya tabidir ve Yüksek Akit Taraflar'ın son onay belgesinin tevdi edildiği tarihte yürürlüğe girecektir.

Hanoi, Vietnam'da İki Bin On Yılı Temmuz Ayının Yirmi Üçüncü Günü, İngilizce dilinde tek nüsha olarak **AKDEDİLMİŞTİR.**

Brunei Darüsselam Adına:

İMZA

MOHAMED BOLKIAH

Dışişleri ve Ticaret Bakanı

Kamboçya Krallığı Adına:

İMZA

HOR NAMHONG

Başbakan Yardımcısı ve

Dışişleri ve Uluslararası İşbirliği Bakanı

– 10 –

Endonezya Cumhuriyeti Adına:

İMZA

DR. R. M. MARTY M. NATALEGAWA

Dışışleri Bakanı

Lao Demokratik Halk Cumhuriyeti Adına:

İMZA

DR. THONGLOUN SISOULITH

Başbakan Yardımcısı ve Dışışleri Bakanı

Malezya Adına:

İMZA

DATO’SRI ANIFAH AMAN

Malezya Dışışleri Bakanı

Myanmar Birliği Adına:

İMZA

NYAN WIN

Dışışleri Bakanı

Filipinler Cumhuriyeti Adına:

İMZA

ERLINDA F. BASILIO

Dışışleri Müsteşarı

– 11 –

Singapur Cumhuriyeti Adına:

İMZA

GEORGE YONG-BOON YEO

Dışışleri Bakanı

Tayland Krallığı Adına:

İMZA

KASIT PIROMYA

Dışışleri Bakanı

Vietnam Sosyalist Cumhuriyeti Adına:

İMZA

DR. PHAM GIA KHIEM

Başbakan Yardımcısı ve Dışışleri Bakanı

Avustralya Adına:

İMZA

GILLIAN BIRD

ASEAN Nezdinde Büyükelçi

Bangladeş Halk Cumhuriyeti Adına:

İMZA

DIPU MONI NAWAZ

Dışışleri Bakanı

– 12 –

Çin Halk Cumhuriyeti Adına:

İMZA

YANG JIECHI

Dışışleri Bakanı

Kore Demokratik Halk Cumhuriyeti Adına:

İMZA

PAK UI-CHUN

Dışışleri Bakanı

Fransa Cumhuriyeti Adına:

İMZA

JEAN FRANÇOIS GIRAULT

Vietnam Nezdinde Büyükelçi

Hindistan Cumhuriyeti Adına:

İMZA

PRENEET KAUR

Dış İlişkilerden Sorumlu Devlet Bakanı

Japonya Adına:

İMZA

KATSUYA OKADA

Dışışleri Bakanı

– 13 –

Moğolistan Adına:

İMZA

ZANDANSHATAR GOMBOJAV

Dışışleri ve Ticaret Bakanı

Yeni Zelanda Adına:

İMZA

MURRAY McCULLY

Dışışleri Bakanı

Pakistan İslam Cumhuriyeti Adına:

İMZA

MAKHDOOM SHAH MAHMOOD QURESHI

Dışışleri Bakanı

Papua Yeni Gine Adına:

İMZA

CHRISTOPHER S. MERO

Dışışleri, Ticaret ve Göç Bakanı Özel Temsilcisi

Kore Cumhuriyeti Adına:

İMZA

YU MYUNG-HWAN

Dışışleri ve Ticaret Bakanı

– 14 –

Rusya Federasyonu Adına:

İMZA

SERGEY LAVROV

Dışışleri Bakanı

Sri Lanka Demokratik Sosyalist Cumhuriyeti Adına:

İMZA

GITANJANA GUNAWARDENA

Dış İlişkiler Bakan Yardımcısı

Doğu Timor Demokratik Cumhuriyeti Adına:

İMZA

ZACARIAS ALBANO DA COSTA

Dışışleri Bakanı

Türkiye Cumhuriyeti Adına:

İMZA

AHMET DAVUTOĞLU

Dışışleri Bakanı

Amerika Birleşik Devletleri Adına:

İMZA

HILLARY RODHAM CLINTON

Dışışleri Bakanı

TÜRKİYE CUMHURİYETİ’NİN ÜÇÜNCÜ PROTOKOL’E İLİŞKİN BEYANI

Türkiye, Güneydoğu Asya’da Dostluk ve İşbirliği Andlaşması’na (ASEAN/TAC) değişiklik getiren 23 Temmuz 2010 tarihli Üçüncü Protokol ile Avrupa Birliği ve Avrupa Topluluğu’nun Güneydoğu Asya’da Dostluk ve İşbirliği Andlaşması’na (ASEAN/TAC) Katılım Bildirimi’ne ilişkin olarak müteakip açıklamayı beyan eder:

“Türkiye’nin, 1 Mayıs 2004 ve 29 Temmuz 2005 tarihli beyanlarında belirtilen, AB’nin üyelik oluşumuna ilişkin tutumu değişmemiştir.

“Kıbrıs Cumhuriyeti” 1960 yılında kurulan gerçek Ortaklık Devleti değildir. Türkiye, bu nedenle, Kıbrıs Rum makamlarının, halihazırda olduğu gibi, Ada’da sadece ara bölgenin güneyinde otorite, denetim ve yetki icra ettiği ve Kıbrıs Türk halkını temsil etmediği şeklindeki tutumunu sürdürecektir ve anılan makamların tasarruflarını buna göre muameleye tabi tutacaktır.

Bu doğrultuda, Üçüncü Protokol’ün imzalanması, onaylanması ve uygulanması, “Kıbrıs Cumhuriyeti”nin herhangi bir biçimde tanınması anlamına gelmemekte; Türkiye’nin 1960 Garanti, İttifak ve Kuruluş Andlaşmaları’ndan kaynaklanan hak ve mükellefiyetlerine halel getirmemekte ve Türkiye açısından ASEAN/TAC faaliyetleri çerçevesinde sözde Kıbrıs Cumhuriyeti ile herhangi bir ilişkiye girilmesi yönünde bir yükümlülüğü ifade etmemektedir.

Türkiye, Güneydoğu Asya’da Dostluk ve İşbirliği Andlaşması’na (ASEAN/TAC) değişiklik getiren Üçüncü Protokol’e taraf olmasıyla birlikte, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti ile mevcut ilişkilerinin değişmeyeceğini teyid eder.”

